

מן הבאר

המאוחדת

United Chassidai Ger

גליון מורחב לדגל חג השבועות

אמרות ופנינים, מוסרי חיים ולקחים, מבאר הפרוה שרים - רבוה"ק מגור, נבנ"מ ויבלחט"א

חג השבועות תשפ"ג

~ שנה א גליון לא ~

אמרות מבאר רבותינו הק'

בשם ה"חידושי הרי"ם" זי"ע: לא זכו ישראל לתורה הקדושה עד שלא היו נכונים בהכנתם ע"י סילוק קנאה ותאוה וכבוד, והו פ' הכתוב 'יחן שם ישראל נגד ההר' וגו' בלב אחד כאיש אחד והו אהבת חברים שהיא נגד קנאה המביאה שנאה והפרישה היתה נגד תאוה, ומצות הנכסיה הו שייכר ויבין שם אחד את מקומו וגבולו והו כנגד כבוד והו ק"ו מה אבותינו דור המדבר לאחר כל הניסים והנפלאות הו צריכים להכנה מכש"כ בדורנו דור חושך כזה.

כתב הרה"ק ה"שפתי צדיק" זי"ע: במשנה בביכורים [פ"ג מ"ב מ"ג], העיירות שבמעמד מתכנסות לעיר ראש המעמד ולנין ברחובה של עיר כו' וקרני השור מצופות זהב. יש לפרש כעין ששמעתי מפ"ק זקני מור"ר ז"ל [החידה"ר] בנר תנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ, אמר, שמצוה זו יכולה להאיר אף בחוץ ברה"ר לכך צריך לעשות שם המצוה. כן בביכורים שהמצוה האירה ברחוב הרה"ר. ומצופות זהב נראה שהיה תיקון לרכושם שלא יתגשמו, ושמתח בכל הטוב, י"ל כמו שב' גבי אע"ה ברך א"ב בכל כפ' הרמב"ן ז"ל י"ל שברא השי"ת אילן שנק' כל דתניב [ישעיה מד כד] ה' עושה כל, שהכל תלוי בו, כמאמר חז"ל [ב"ב טז:] שהטעם הקב"ה לאצותו האוי' מעין עוה"ב בכל מכל כל, כן בהארת מצוה זו וכה לניצוץ מעין עוה"ב זה הכל שנקרא טוב.

כתב ה"שפת אמת" זי"ע: בנינו מה שנקרא חג השבועות עצרת בדברי חכמים, שכתוב 'תורה צוה לנו משה כו' קהלת יעקב, וכן הוה כימי הספירה בעשין בנ"ל קהלה אחת וכו' אח"כ לתורה בשבועות כאשר אמר אמו"ז ז"ל [החידה"ר] כי ימי ספירת העומר הוה ע"ש קיבוץ כללות בני"ו והו היה מתקיים בהקברת העומר וכשהו בני"ו בשלימות הרה"ק, אבל עתה שאנו במדרגה פחותה צריכין עכ"פ לקבל זה ההתכללות ע"י התורה כי גם נכלל בפסוק ע"י התורה מורשה קהלת יעקב, ועצרת הוה כנופאי [זוה"ק ח"ג צו:] לכן קראוהו חז"ל עצרת כנ"ל.

אמר הרבי ה"אמרי אמת" זי"ע: עיקר התכלית מן התורה הוה לבוא ליראת שמים, וכן כתיב [שמות כז] 'ובעבור תהיה יראתו על פניכם' וגו', וביום הזה יכולים לקבל יראת שמים על כל השנה, והמפתח לזה הוה היראה כדכתיב [תהלים קיא] 'יראית חכמה יראת ה', כמו כן ביקש דוהמע"ה הק"ם לעבדך אשר ליראתך, שמכל הדברים היה תעשה יראת שמים, וכשתן הקב"ה איה התורה נתן גם דרך התורה, הוה הפתח והדרך והכלי ליראת שמים, וכתיב [משל] כה כא] 'אם רעב שונאך האכילהו לחם' וגו', זה לחמו של תורה ומימה של תורה, ואז ה' ישלימונו לך.

הרבי ה"בית ישראל" זי"ע אמר: כתיב במתן תורה בפרשת יתרו: ויאמר ה' אל משה רד העד בעם פן יהרסו גו', ויאמר משה אל ה' לא יוכל העם לעלות אל הר סיני כי אתה העדתה בנו וגו'. משרע"ה לא יכל להבין איך יוכלו בני ישראל לעלות לאחר שהקב"ה צוה שלא לעלות, ועל זה אמר לו הקב"ה: לך רד. היינו רד מהמדריגות שלך, ואז כבר תראה שיכולים לעבור ולעלות על אף הציווי.

כל המאמרים מהבעש"ט מלאים מזה, שאם רוצים לעזור לחבירו, צריך לרדת מהמדריגה שאחז בה ולראות מה חסר לחבירו - איך וכיצד לעזור לחבירו, ולוה גם דרוש ירידה. ופסוקים אלו שהקב"ה אמר כאן למשרע"ה, הם המקור לכל דבריהם.

הרבי ה"לב שמחה" זי"ע כתב: החיד"א דקדק על מה שלכל יו"ט יש מסכת מענינו של חג, מלבד שבועות שאין מסכת מיוחדת, וי"ל דכו"ע בשבת ניתנה תורה לישראל, שהשבת מסייע לקבלת התורה, וזכו תורת משה במצות שבת גרוסה, א"כ יש במסכת שבת גם ענין המסכת של שבועות, ואכן סוגיא דמתן תורה נשנית במסכת שבת. עוד י"ל דשבועות בחי' תורה שבכתב, ודברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרו על פה, לכן לא נתיחדה מסכת בתורה שבעל פה על שבועות.

הרבי ה"פני מנחם" זי"ע אמר: איתא בגמ' שהחזירה הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קבלוה, הגויים לא יצו ואמרו מה כתיב בה וכו' לא תרצח לא תגנוב וכו', כל אומה והמה בשלה, ובני ישראל צריכים לתקן כל אלו הדרכים, ואיתא שמאלו היחידים שבאומות הסכימו לקבל באו נשמות הגרים, ואע"פ שמושה רבינו ביקש שלא תשרה שכניה על גויים אעפ"כ יצאו מהם גרים, מעגלון מלך מואב יצאה רות ודוד המלך שהיו יומא הדילולא שלו, וחולדה הנביאה היתה גם בת גרים, קל וחומר שנפש יהודי אפילו שהנתקה והתרחקה ביכולת להיות לה תיקון.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר: התורה ניתנה במדבר סיני, בחוץ לארץ, אי בלב שמחה מכ"ק אמו"ז הטעם שאם היתה קבלת התורה בארץ ישראל לא היו יכולים ללמוד תורה בחו"ל, אולי זהו שאמרו בגמ' [ע"ז ב:] ויאמר ה' מסיני בא ורוח משעיר למו וכו' מאי בעי בשעיר ומאי בעי בפארן אמר רבי יוחנן מלמד שהחזירה הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קבלוה וכו', ומה הוה אמינא ליתן להם התורה, מה שייכות להם

בה, אכן הענין כי ע"ז זו הוה אמינא יוכלו בני ישראל ללמוד התורה גם בין האומות, בארצותיהם, והוה שאמר רבי יוחנן [שבת פח.] מאי דכתי' ה' יתן אומו המבשרות צבא רב כל דיבור ודיבור שיצא מפיו הגבורה נחלק לשבעים לשונות, והיינו כמ"ש שהיכן שיהיו, בכל מקום, יוכלו לעסוק בתורה.

אמר ראש הישיבה מגור שליט"א: איתא בגמרא [שבת פט.] בסיום סוגיית מתן תורה 'מאי הוה סיני הר שירדה שנאה לאומות העולם עליו', ופירש בעבודת ישראל [לשבועות] 'סיני', מלשון שנאה שישנא לכל דבר רע, כמ"ש חז"ל סיני שבו ירדה שנאה לעכו"מ, רצ"ל למעשה עכו"מ ז'. היינו שבמעמד הר סיני זכו בני ישראל שבכוחם לשנא כל הגויישיקטי, ודייקא ממה שבנ"י היה להם שנאה עצמית לכל הגויישיקטי, מה שנוי מייצג רוצה ושואף, והשנאה לכל הבלי עוה"ז, מתוך זה התייצבו בני ישראל וזכו לאהבת התורה והתקרבה לעבודתו ית"ש. ומאמר זה הוה סיום וסיכום לסוגיא של מתן תורה, עס שלישט צו די סוגיא, כי היסוד והשורש של מעמד הר סיני וקבלת התורה, הוה מתוך שנאה למעשי העכו"ם.

וזה מה שאמרו במשנה בראש אבות: 'מושה קבל תורה מסיני' ודקדקו המפרשים וכי קיבל משה את התורה מההר, דלכאורה הוה"ל משה קיבל תורה מהקב"ה, אלא שהשנאה למעשה האומות ואביזוייהו הוה חלק בלתי נפרד ממסירת התורה ותנאי לקבלתה.

בשם ה"חידושי הרי"ם" זי"ע: על המנהג לשטוח עשבים בשבועות, כי משה רבינו ע"ה נולד ביום ז' באדר ותצפתו שלשה ירחים עד ז' בסיון, ואז ותשם בסוף [שמות ב ג]. וסוף הם הקנים - העשבים הגודלים על שפת היאור, ועל כל אנו שוטחין עשבים בשבועות, זכר לנס שנעשה אז למשה רבינו ע"ה.

הרבי ה"פני מנחם" זי"ע אמר: דוד המלך נפטר בשבועות, איתא בגמ' [שבת ל.] שדוד המלך ביקש לפנות עוד יום אחד ואמרו לו שאי אפשר מלמותו של שלמה, וביקש להסתלק יום אחד לפני שבועות ואמרו לו כי טוב יום בחצריך מאלף, ששלמה המלך הקריב אלף עולות שנאמר אלף עולות יעלה שלמה וטוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות

וכו', והגם שלדוד המלך היו כל כך הרבה מעלות, משיח אלקי יעקב ונעים זמירות ישראל, לי דבר צור ישראל, ערוכה בכל ושמורה, הקם על, שהקים עולה של תשובה, עולה של

תשובה, אעפ"כ שכביש שיפחיתו מחיו יום אחד אמרו לו שחשובה התורה שלומה, להראות שזה העיקר, התורה. ובמי הנעורים בודאי, התורה היא הדבר החשוב ביותר, שהיא משמרתו והיא מעמדת אותו, וזו היא השמחה שבתורה.

כה תאמר לבית יעקב ותגיד לחבני ישראל (שמות ט"א). ברש"י: לבית יעקב אלו הנשים ותגיד לבני ישראל אלו הזכרים.

הרבי ה"אמרי אמת" זי"ע הקשה למה אמר לנשים תחילה קודם לאנשים. ותיריך [ע"י בשל"ה] שאיתא במשנה [גיטין נה:]: לקח מן האישי ואח"כ לקח מן האשה מקחו בטל שיכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי. אבל לקח מן האשה ואח"כ לקח מן האישי מקחו קיים (שהטעם הנ"ל אין שייך כאן, כיון שלקח ממנה קודם), ולפי זה א"ש דלכך אמר תחילה לנשים כדי שלא יהא להן פתחון פה לומר אנתנו לא קבלנו את התורה אלא בשביל לעשות נחת רוח לבעלינו.

ואשא אתכם על כנפי נשרים: (שמות ט"ז). פירש"י נשר וכו' מוטב שיכנס החץ בי ולא בבני וכו'. ה"חידושי הרי"ם" זי"ע אמר לפרש, הדנה כשיצאו ישראל ממצרים ונבקע להם הים היה הקטרוג גדול הללו עובדי ע"ז וכו', אז לקח הקב"ה את ישראל במקום גבוה שאי אפשר לקטרט וממילא סר הקטרוג מעל ישראל. אמנם עדיין נשאר הקושיא על הקב"ה מה נשתנו אלו מאלו, וזה פ"י מוטב שיכנס החץ בי, שיהיה הקושיא על משהיה הקושיא על בנ"י.

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגו': (יש"ה). הרבי ה"אמרי אמת" זי"ע אמר: שאיתא במכילתא שקודם שעשו ישראל את העגל היו ראוין להיות כהנים, רק החטא גרם שלא יהיו כהנים. ואמר דבזה מתורצת שאלת הגה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע, למה אין הכהן מברך שעשני כהן, כמו שישאל מברך שלא עשני אשה, ולפי"ז מתורץ כי אם היה הכהן מברך ברכה זו היה בבחינת מתכבד בקלון חבירו, כיון שרק מושם החטא ניטלה מהם הכהונה ונתיחדה לכהנים. ועוד תירץ כי לעתיד יהיו כל ישראל כהנים כמו שכתוב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, ולכן לא שייך לברך שעשני כהן, כיון שאין החלוקה הזאת תמידית.

שובו לכם לאהליכם: (דברים ה כו). הרבי ה"בית ישראל" זי"ע אמר בשם הרבי ר' בונם זי"ע, שהקב"ה אמר לבני ישראל, הנה כאן ליד הר סיני היה לכם יר"ש התלהבות, עכשיו שאתם חוזרים לבתיכם נראה איך תתנהגו שם. וזהו העיקר.

עוד אפשר, שובו לכם לאהליכם - ואתה פה עמד עמדי, היינו שכאשר משרע"ה עומד ליד הר סיני - ליד ה', אז בנ"י כבר יכולים ללכת לבתיכם.

יומא דהילולא של רשכבה"ג בעל ה"אמרי אמת" זי"ע א שבועות תש"ח - תשפ"ג

מפתח מרכזי בחיי הרבי לתפיסת היקף פעולותיו ומפעליו, מתקבל על הדעת זו מדת הזריות שיצטיין בה באופן מפלאי. על כך נפוצו בין החסידים סיפורים מופלאים. לדוגמא "א' געויער בריה" הפך לשם נרדף של זריות מופתית, הרבי לא סירב אף פעם לבוא לברית מילה, באם הוזמן לסנדקאות. אלא שהותנה במפורש שלא יפסיד זמן לריק. וכך יצא שברית בהשתתפות הרבי, יחד עם סעודת המצווה ואמירת ד"ת ארכה לא יותר מעשרים דקות בערך, ידוע היה כי הרבי יש שיעורים קבועים בכל יום בכל מקצועות התורה בנגלה ובנסתר. ברם היו שיעורים יומיים שלחם הקדיש רק חמשה או עשרה רגעים בדיוק נמרץ.

פעם שלח הרבי את שיעונו לתיקון, והשען התפלא שלא מצא בו כל קלקול. הסביר הרבי, כי השען לא בסדר, משום שהוא מתאחר בדקה אחת בשתי יממות... והנה, משום שהרבי ידע לנצל ממש כל רגע ורגע - הספיק לו זמנו לכל.

מנהיג היהדות החרדית בעל עקרונות מוצקים, היודע לבחון ולבדוק כל איש וכל תופעה מתוך מידת האמת - ואף על פי כן וותרן היה ורודף שלום, המפשר ומגשר על כל הניגודים אדמיים ומדומים, שתכן וסבלן. האוהב את הבריות ושמירת אהבתו קודמת למידת תוכחתו. אף כאשר יצא הוצץ במלחמת תנופה נגד החוגים שקמו להרוס את היהדות מבפנים, רגיל היה להגיד: "איי, רחמנות ממש עליהם על החפשיים".

שומר משמרת הקודש היה הרבי זי"ע, הנלחם בעזו רוח כנגד כל רוחות התעתועים של הזמן והגודר בעד פרצות הזמן - ובוד בבד בעל העוה ובעל יזומה, פרוץ דרכים וסולל מסילות חדשות בהתאם לצורכי התקופה. בהנהגתו הפכה חסידות גור לחלוצים היוצאים לפני המחתה להאיר מתוך החשכה את אור היהדות, עד שכונתה כפי החסיד שבכונה ה"חפץ חיים" זצ"ל: חומת האש ליהדות כולה.

ידוע היה בדרישתו לאחדות בין כל חלקי היהדות החרדית, ובכוחה ייסד את תנועת "אגודת ישראל" לאגד את כל החרדים לדבר ה' בעולם. ועל אף התנגדות שהיתה בכל מיני חוגים עמד בראש החנית ופעל אישית ועל ידי שלוחיו לאחד את כלל ישראל באגודה אחת.

בהמשך השנים וע"י בניו האדמו"רים זי"ע החסידות פרחו בכל מקומות מושבותם בארץ ובחו"ל בכמות ואיכות בלעה"ר.

ידוע ומפורסם היה בעולם התורה והחסידות גדלותו בהתמדה וידיעותיו בכל מכללי התורה. על החסידים נמנו גדולי וגאוני פולין כהגאון רבי מנחם זמבא זצ"ל - ה"ד, והכלי חמדה זצ"ל ועוד ועוד, והפליאו את גאונותו באמרום לגדולים ששאלום מה יש להם לנסוע לרבי מגור - שהם גאוני עד מפתח דלתו של הרבי... תשובותיו היו ידועות בקיצורם הנמרץ ויוערה אמרתו "יש השואלים עצתי ויש הדורשים הסכמתי, מי שמבקש עצה מקבל את עצתו בבהירות ובברירות, ומי שמבקש הסכמה מקבל את ברכתו..."

בביקוריו בארץ ישראל, ניסה והשתדל להשכיח שלום בין כל החוגים, וידוע ביקוריו אצל הרב הראשי הרב קוק זצ"ל, והעריכו מאד, וכתב עליו במכתב הידוע מעל הספינה: "איש האשכולות", ואז הקים את ישיבת "שפת אמת" אשר היתה הישיבה החסידית הראשונה בישראל, ובתצ"ו הורה לבנו ה"לב שמחה" שיקים את ישיבת "חידושי הר"ם" בתל אביב - באמרו שהיה רוצה לראות בחורים כאלו גם שם, ונוסדה אז הישיבה בתור סניף של יש"פ.

על אף חולשתו הרבה ויסוריו שהתגברו אצלו מאחרי המלחמה כשהגיע לא"י, המשיך להנהיג את קהל עדתו, הן בקבלת קהל לעצה ולברכה ויציאה לתפילות עם הבחורים ואנ"ש, כפי שהתאפשר מצב בריאותו, וכן חיזק את שארית הפליטה שבאו לאחר סיום המלחמה, ולאחר שהתברר גדול האסון העולמי, ודאג לעזורם בכל הענינים כידוע.

לקראת שבועות תש"ח נחלש מאד, ומספרים שלאור מצב החירום שהיה אז בירושלים, והפגזות על ידי האויבים, ביקשו להורידו לקומה התחתונה בישיבה מטעמי בטיחות, ואז אמר "שבועות וועט מען זיין אויבען" ולא הבינו, אבל בשבועות שנסתלק לשמי מרום הובנה כבר כוונתו. לרגל המצב לא יכלו לקבורו בהר הזיתים ולכן קברו אותו בחצר ישיבת "שפת אמת", וכפי שהרבי ה"פני מנחם" זי"ע התבטא פעם: שאבא להיקבר בה בחצר ישיבתו... וזכותו יגן עליו אמן.

לפעמים בודדת בעולם ממשפחתם המורחבת. ידועה אמירתו של הרבי ה"לב שמחה" זי"ע, שלפני המלחמה היה פעם אסיפה של 500 גבירים בלודז' מחסידי גור בהשתתפות הרבי זי"ע, שביקש מהם לעלות ארצה ולדאבוננו לא עלתה בידם, והם היו יהודים וואס פאר'ן טאטענס א וורט זענען זיי געווען גרייט צי גיין אין פריער אריין, אבל היה אז בחינת 'וה' הסגרים'... גם בדרשתו המפורסמת ב כ נ ס י ה הגדולה האחרונה שלפני המלחמה הזכיר את מעשה בצקלג אצל דוד המלך שלקחו להם את הכל - שגרמה לפחד אצל קהילות ישראל, וכן סיפר הפליט הראשון שהגיע לארץ מהמלחמה הרה"ח ר' לייבל אייזנר ז"ל, שזכה להיות בסעודת ש"ק אצל הרבי בביתו, ואז אמר הרבי: כתוב אצל שמעון 'ויאסור אותו לעיניהם' ס' איז געווען בלויז לעיניהם... וד"ל.

ידוע שבשנת תרצ"ו, בעת ביקורו בארץ הקודש, על אף מאורעות הדמים שהיו אז בארץ, התכונן הרבי להישאר ולהעתיק את משכנו לירושלים עיה"ק, אלא שמוצבם של יהודי פולין היה אז בכירע, והחסידים התנתנו שפסק שיעלו לחזור לפולין, ולמרות שכבר בהג הפסח נהגו רק יום אחד כתושב א"י, חזר לשם, ורק בשנת ת"ש לאחר פרוץ המלחמה, ניצל על פי נס יחד עם חלק מבני משפחתו המורחבת יחד עם בניו ממשכי דרכו, ה"ה: "בית ישראל" ה"לב שמחה", וה"פני מנחם" זי"ע - שהם הקימו את הדור שלאחר השואה לתפארת דבר שלא היה מובן מעצמו...

ידוע היה הרבי כאוהב ארץ ישראל אשר נסיעותיו - חמש במספר - לארץ התפרסמו בכל העולם החרדי, ועודד רבים מיהודי פולין אשר שמעו לקולו לעלות ולהתיישב בארצה"ק, וכך ניצלו עם כל השקיים מאסון המלחמה הנוראה עם משפחתם שנשארה יצלה.

ידוע היה הרבי כאוהב ארץ ישראל אשר נסיעותיו - חמש במספר - לארץ התפרסמו בכל העולם החרדי, ועודד רבים מיהודי פולין אשר שמעו לקולו לעלות ולהתיישב בארצה"ק, וכך ניצלו עם כל השקיים מאסון המלחמה הנוראה עם משפחתם שנשארה יצלה.

ידוע היה הרבי כאוהב ארץ ישראל אשר נסיעותיו - חמש במספר - לארץ התפרסמו בכל העולם החרדי, ועודד רבים מיהודי פולין אשר שמעו לקולו לעלות ולהתיישב בארצה"ק, וכך ניצלו עם כל השקיים מאסון המלחמה הנוראה עם משפחתם שנשארה יצלה.

מכתבים מרבינו ה"אמרי אמת" זי"ע - בעניני אחדות

כבוד אחיי ורעיי אנ"ש היקרים ה' עליכם יחי. באתי הפעם לבקש מכולכם דרישה אחת שקולו אלי נגד הרבה דרישות ובקשות, ואני מבטיח בנה"י להחזיק לכם טובה בעד זה בזה ובכא בכל אשר יהיה לאל ידי, וכן לכל מי שישועה לחוציא מבה אל הפועל. האמנם יש לי צער להלכת פני רבים, עם כל זה בא השעה הנדרשת, והרבה היה הוא ידוע כי דבר זה חסר אצליכם, וחוא האהבה ואחות ושלום שיהיה ביניכם. ובעונותיני הרבים נמצא כבית חסידים אחד כמה וכמה חילוקי דעות, וזה לא טוב, אך שיהיה ביניכם שלום אמת, ולעזור אחד לחבירו הן בגופו הן במאורו, ועל ידי זה תוכלו לעמוד בפרץ בכל עניני היהדות, כי הכל תלוי באחדות הנ"ל. וכלי ספק בזכות זה יעורכם הש"ת בכל הענינים בכלל, ובענין פרנסת בפרט. וזאת בקשתי ודרישתי מאתכם מקטן ועד גדול.

עתה קבלתי מכתבך... כמו שאיתא בכרתי ופולתי [ו"ד סי' פד] להיוהר מפירות המתולעים שיש כמה לאוין בתולע אחד, כן במחלוקת אחת גורמים לעבור לאוין לאלפים, כי הלאו דלא תשא את אחיך וכו' הוא עכשו בלבבות אנשים לאלפים... הגם שאני מעבך השנאה אצל אנשים, אבל היצר הרע המרקד בינינו יוכל ח"ו לגבור.

אל כבוד אחויב אנ"ש היקרים ככל אתר שלמכון סני. הגני לעורר אתכם להתחזק במעוז השלום עם החרדים החסידים הנוסעים לצדקיים שונים, ובפרט עם אלו אשר היה ביניכם וביניהם פירוד הלבבות, לכן אבקש להיות עם כולם בריאה אחת ובעצה אחת בדברים הנוגעים ליהדות אשר נפרץ בעונותינו הרבים בעתם הללו וצריך התחזקות. ועל דבר שיהיה ביניכם שלום ואחדות, כבר בקשתי מכם, ותשמעו לי וישמע אליכם הש"ת ויעורכם בכל הענינים. כהפצכם וחפץ אוהבכם לנצח, הרה"ש וטובכם כל המים.

נאם ירדכם המבקש מכולכם למלאות מכוונתו בשלימות

צנינות חדות

בשם ה"חידושי הרני"ם ז"ע: קורין מגילת רות בחג השבועות משום דאמרו חז"ל ביבמות [ט] שבגלל אותה הצדקת נתחדשה ההלכה עמוני ולא עמונית, מואבי ולא מואבית והוי כעין קבלת התורה שבמסמרה לחכמי כל דור ודור לדרוש בה כהנבנתם.

כ"ק אדמו"ר שליט"א אומר: בגמ' [ע"ז ה:] אשריהם ישראל בזמן שעוסקין בתורה ובגמילות חסדים יצרם מסור בידם, שבועות זמן מתן תורתנו עוסקין בתורה, ובגמילות חסדים במגילת רות שכל ענינה הוא גמילות חסדים, בזמן שעוסקין בתורה ובגמ' יצרם מסור בידם כמ"ש בזוה"ק [ח"ג ד:ד] דא עצרת דאית ביה ביטול יצ"ר, ואפשר להתגבר על היצר הרע לכל השנה.

ותשאר היא ושני בניה: (ג א)

במדרש [ר"ר ב ח:] א"ר חנינא נעשית גוי שירי מנחות. **הרבי האמרי אמת** ז"ע אמר לפרש: למה נקט שירי מנחות. ואמר, כי שיריים הוא לעולם המעט שנשאר, היינו שנלקח הרוב [ע"י בט"ז י"ד ס"ד ס"ג סק"ז], וכאן נשאר יותר משנלקח, וע"כ אמר כשירי מנחות שג"כ נשאר הרוב, שלא נלקח אלא הקומץ, כי דבר חשוב לא בצרך הרוב.

ויאמר בועז לנערו וגו' למי הנערה הזאת: (רות ב ה)

ברש"י: וכי דרכו של בועז לשאול בנערה, אלא דבר צניעות וחכמה ראה בה.

בספר "חיי עולם" מביא: שמעתי מפ"ק **מרן השפת אמת זצ"ל**: שעדיין תמוה למה בתחילה ראה בה, אלא כשבועז בא [שם ב] ד' אותה בועז בא ויאמר לקוצרים ה' עמכם'. ולא היה יודע ממי הוא, וכאשר השיבו לו "ברוך ה' מתשובתם הבין שהם אינם מבינים את כוונתו, עד שראה את רות, ולכן שאל לנערו למי הנערה הזאת' כי הבין שהשכינה באה בגולה.

ויען הנער הנצב על הקוצרים ויאמר וגו': (רות ב ו)

כותב הרה"ק **ה"שפתי צדיק ז"ע**: לכאורה כפל הלשון, דהא מיירי הכתוב

מהנער למה לי לכפול הנער הנצב על הקוצרים, ובמדרש [ר"ר ד ח] דהנער הזה היה ממונה על מ"ב נערים, דהנה כוונת הנער הזה לדחות אותה לגמרי כמאמר נערה מואבית היא, ואינה ראויה לבוא בקהל, והיה עוסק במ"ב קרבנות שהקריב בלק שא"י [סוטה מז.] שבזכות זה זכה לרות, ובעוזה רצה לקרבה, וא"י במדרש שעכשיו נגמרה ההלכה בשמים עמוני ולא עמונית כו', ואם באת איזה ימים קודם לא היה לה תקנה.

וצמית והלכת אל הכלים וגו': (ט ב)

כותב הרה"ק **ה"שפתי צדיק ז"ע**: כתוב [תהלים סג ב] 'צמאה לך נפשי כמה לך בשירי גו' בקודש חזיתך' - שכפי גודל הצמאון כן מתגלה הקדושה אח"כ. וז"ש במדרש רות וצמית והלכת אל הכלים אליו הצדיקים, היינו ג"כ לפי גודל הצמאון ואמונה להצדיקים ביכולת לקבל מהם, ואם אין לו צמאון אינו יכול לקבל מהם כלל.

ישלם ה' פעלך וטהי משכרתך שלמה מעם ה' אשר באת לחסות תחת כנפיו: (רות ב יב)

הרבי האמרי אמת ז"ע אמר בשם אביו ה"שפת אמת" ז"ע, כי הנה בועז ברכה בכל לבו, לכך זכה שנשאה ויצא ממנו שלמה מלך המשיח, וכן הוא אומר [משלי כב ט] טוב עין הוא יבורך, אל תקרי בורך אל א"ל יברך ונתברך. כשיש לו עין טובה על אחרים אין לו היוק ומתברך.

הרבי האמרי אמת ז"ע אמר, על הלשון הכפול 'פעלך ומשכרתך', אולם גר מצער עצמו על השנים שנאבדו ממנו, לזאת מבטיחין לו שיהיה לזה ג"כ יתרון. וכן איתא אצל אע"פ במדרש [בר"ר לט ח] שהיה מצטער כל הימים הללו הייתי עובד ע"ז, וא"ל הקב"ה מרחם משחרך לך טל ילדותך, מה טל זה פורח אף עוונותיך פורחים. וזה פ"י משכורתך שלמה, היינו שהסתיר גם כן יתרון. וכל מלכות בית

דוד בן ק מההסתר דכתיב 'מקמי מעפר דל מאשפות ירים אביון להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה', וא"י [ע"י ב"ב צא:] אם הבנים הכוונה על רות אם המלך.

הרבי רבי יצחק ישראל ז"ע אמר על המדרש [ה"ז ד:] אמר רב חסא אשר באת ושואלים מה זה רב חסא לחדש יותר ממה שכתוב בפסוק. ופירש שרב חסא משמיע לנו 'אשר באת' וגו' שעל עצם ההליכה מהבית על עצם זה כבר מגיע שכר, וכדאיתא מהרבי מקאצק ז"ע על המשנה באבות [ה"ז] ארבעה מדות בהולכי ביהמ"ד, ואחד מהם זה הולך ואינו עושה, שכר הליכה בידו, ולכאורה צ"ל וכי איזה מדה היא זו? ותירץ, שעל עצם ההליכה והיציאה מהבית על עצם זה לבד כבר מגיע שכר, וזה מדה בפני עצמה. ואם יוצאים והולכים ווי נישט קלעבט זעך עפעס אהן.

וגם את רות המואבית וגו': (ד י)

ע"פ 'ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל' פירש"י: למדנו שישראל אדם באכסניא שלו וכו'. אמר ה"חידושי הרני"ם ז"ע לפרש: דהנה איתא במדרש [בר"ר מ"א ה] מצאתי דוד עבדי, היכן מצאתיו בסדום, [שלוט ניצל בזכות דוד שעתידי לצאת ממנו]. וביבמות [ע"ז:] א"ל דואג האדומי וכו' שאל עליו אם ראוי לבא בקהל אם לאו מ"ט דאתי מרות המואבית, א"ל אבנר מטינא עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית וכו' אמר קרא ויאמרו אליו איה שרה אשתך ע"ש. והנה כל הצלת לוט היה בשביל שיצא ממנו דוד כנ"ל, ומה שכ' לא יבוא עמוני וגו' דרשינן עמוני ולא עמונית וכו' והטעם משום שאין דרכה של אשה לקדם. והנה אין המלאך יכול לעשות דין קודם שהוא מוסכם כן מלמטה, וממילא כשהלך להציל את לוט כדי שיצא ממנו דוד הוצרך לשאול את אברהם איה שרה אשתך והשיבו הנה באהל, ממילא נעשה הדין שאין דרכה של אשה לקדם, ודרשינן שפיר מואבי ולא מואבית, ומותר לבוא בקהל. ובלי זה היה הדין כפשוטי' דקרא, ואף מואבית

בכלל. וע"כ שאל איה שרה, כדי שיוכל לילך ולהציל.

הרבי האמרי אמת ז"ע אמר על מה שאמרו חז"ל [ב"מ פו:] מאן נינהו שלשה אנשים מיכאל וגבריאל ורפאל, מיכאל שבא לבשר את שרה, רפאל שבא לסדום וכו' דאזל מיכאל בהדיה לשוניה ללוט ע"ש. ודקדק למה לא נשלחו ד' מלאכים. ואמר שאומרים בשם אא"ז החידושי הרני"ם ז"ע שבאם היו שולחין מלאך מיוחד להציל את לוט לא היו מחליטין ההלכה עמוני ולא עמונית וכו'. וע"י ששלחו אותו לבשר את שרה, והוא שמע שם הנה באוהל, צנועה היא, מזה נתבררה ההלכה עמוני ולא עמונית וכו', שאין דרכה של אשה לקדם, וע"ז ניצול לוט שיצא ממנו משיח.

ותקראנה לו השכנות שם לאמר ילד בן לנעמי ותקראנה שמו עובד הוא אבי ישי אבי דוד: (רות ד יז)

ראש הישיבה מגור שליט"א הביא את דברי הב"ח בפירושו 'משיב נפש' על מגילת רות, שכתב דלכאורה אמרו 'הוא אבי ישי אבי דוד' מיותר, שהרי נודע זה ממה שמפרט היחוס בפסוקים הנאים 'ואלה תולדות וגו'.

ומבאר שבא להורות על מה שאמרו חז"ל [ב"מ פה:] 'כל שהוא תלמיד חכם ובנו ת"ח בנו ת"ח שוב אין התורה פולקת מזרעו לעולם'. וכתבו התוס' [כתובות סב:] דהיינו דווקא כששלשת ראו זה את זה, וענין זה היה בעובד ישי ודוד כדאיתא בגמרא שראו זה את זה, ולכן הדגיש הפסוק שהיו כאן ג' דורות של תלמידי חכמים וצדיקים, ומכאן ואילך התורה מזחרת על אכסניא שלה, ומזרע דוד ואילך תקויים הבטחת הקב"ה 'לא ימוש מפך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך'.

ובזה י"ל אמאי דייקא 'השכנות' קראו את שמו, כי בשביל להיות ת"ח צריך לעבוד ולהתייגע ביום ובלילה, ואת זה יודעים השכנים כדאיתא בגמרא [ב"ב כט:] שיבבי מידע ידעי ביממא ובליליא.

כותב **הרבי ה"לב שמחה ז"ע**: גם פייט האקומות הרמזו לכל התורה מא' עד ת' כסדר הפייט. ומסיים באותיות תא שחזור מת' לא', כללא דכלהו כ"ב אותון.

מכתבים מרבינו ה"אמרי אמת ז"ע - בעניני אחדות

מכתב ע"ד השלום בין החרדים בעוה"ת ועש"ק לסדר ברייתו שלום

אל כבוד אהובי אנ"ש הקירים בכל אתר שלטמן יסני

הני לעורר אתכם להתחזק במעון השלום עם החרדים החסידים העוסקים לצדיקים שונים, ובפרט עם אלו אשר היה ביניהם וביניהם פירוד הלבבות.

לכן אבקש להיות עם כלם כיראה אתה ובקעה אתה בדברים הנוגעים ליהדות אשר נפרץ בעו"ה בעתים הללו וצריך התחזקות. וע"ד שיהיה ביניהם שלום ואחדות כבר ביקשתי מכם - ותשמעו לי וישמע אליכם השי"ת ויעורכם בכל הענינים החפצכם והפיץ אהבהם לצנח הדי"ש וטובכם כל הימים

אברהם מרדכי אלטר מגור - כפת פת מארינברד
אוסק מכתבים מוכ"ק מרן האמרי אמת ז"ל מכתב ט'

...הנני נוסע היום לארץ הקודש בעוה"ה, והנני להניח ברכה לכל חברי האגודה, ימלא ה' כל משאלותיכם לטובה ויהיה לכם כתיבה והתימה טובה ושנה טובה, וכאשר אשמע בכת האחרונה נתהווה מחדש פירוד הלבבות, וזה כבאיב אותי מאד, אבקש שיהיה כל אחד מאלו שיש להם תרעמונות, וחושד בכשרים יסור ויניח זה מלבכם, ויקיימו דברי הנביא [זכריה ז ט ז'] - וחסד ורחמים עשו איש את אחיו, ורעות איש אחיו אל תחשבו בלבבכם. אלה דברי החבר כאגודת ישראל, ומברככם בכ"ט

הן אמת אחרי העלבונות והרופין וגרופין השבתי אשר נבה טורא בינינו,

אולם בקבלי אתמול מכתבו את אהבה, כנראה הוא פתיחת יד לשלום, הנני מקבל באהבה באופן שיהדרלו הקולות וחילולי כבוד שמים, א"ד רדיו העלוב

מתוך הצוואה:

ובכן גם אני מבקש מכם מבני שיחיו ומאנשי שלומי שיחיו לשמור דרך השם יתברך לעשות צדקה ומשפט, ושיחיה שלום ביניכם, ולהתחזק בעבודת השי"ת נגד כל פנעי הזמן שמתחדש בכל עת, וכשיחיה שלום ביניכם אמלא גם אני הכסותי לבקש מהשי"ת זכות וחסד עליכם, וגם אתם תמחלו לי אולי עשיתי עוולה למו, ובמדרש תנומא סוף ואתהן אמר משה לישראל צערתו אתם וכו' עשיו מחלו לי וכו' מחלו לכם, מכל דברי משה רבינו ע"ה צריכון ללמוד, והנה בהדרל אלפי אלפים מה שאמר משה רבינו ע"ה, מכל שכן שפל ונבזה כזה הבא לבקש.

מכתבים למערכת

להנהלת ארגון החסד והשלום גור המאוחדת בארה"ב שלומכן יסגל!

אפתח בהכרת הטוב. ברצוני להודות לכם על התמסרותכם ופועולתכם הרבה, שכן בהיותי בגולה לצורכי רפואה לפני תקופה קצרה, נעזרתי על ידי אחד מהעסקנים באופן מן הכלל. וכששאלתי אותו לאיזה צד משתייך? ענה לי בפשיטות "לגור המאוחדת"... היה זה חידוש עבורי, שכן כמי שמגיע מארה"ק אין מושג כזה וההתהוות פעורה בין הצדדים, והתפעלות לשמוע עד כמה שהוא מושפע מהרעיון שלכם ועד כמה זה משייע עליי במועשים בשטח, ממש מהמם את הלב (שזה לדאבוני לא לא דבר פשוט בכלל שיש הרבה עסקנים ואנשים שיכלו לעזור אבל לא רצו כי אני משתייך לצד מסויים).

וממנו ילמדו וכן יעשו, שכן "כל המציל נפש אחת מישראל נאמר על כל יהודי ויהודי ולא משנה מאיזה מגזר ומאיזה חסידות וכדו', ובזכותכם רבים מעשי חסד אלו.

עומדים אנו עכשיו ערב שבועות מעמד קבלת התורה שכלל ישראל היו במצב של איש אחד בלב אחד, ונתרפאו כל המומין. הבה נתעורר ונעורר לאהוב כל יהודי ויהודי ולעזור אחד לשני בכל ענין ובכל דבר, ונקבל על עצמינו ואהבת לרעך כמוך שזה כלל גדול בתורה, והכאמר הלל לגר שרצה ללמוד כל התורה על רגל אחת והשיבו לו "מה תעביד? לא תעביד" שבוה מונח יסוד קבלת התורה "אחדות ישראל".

זה גם מה שרבינו האמרי אמת ז"ע - שבחג השבועות יומא הדילולא, השריש בחסידי ודרש את זה בכל דרך, "השלום והאחדות". ובשיתוכם אני מצרף כאן קטע מסוף הצוואה של רבינו האמרי אמת ז"ע שרואים עד כמה זה היה בנפשו ממש. וזה לשה"ק:

"משמור היוצא אומר למשמור הנכנס מי שייכן שמו בבית זה הוא ישיכן בנינים אבה אחוה שלום ורעות. ותוס' שאלו אין הוא ברכה בלי שם ומלכות, וכנראה שזהו מה שמתאחדין כללות בני" זה עצמו ענין שם ומלכות כמושאמרו שאילת שלום לחבירו בשם - כשיש אחדות יש גילוי שם, וכן מלכות ע"פ פירוש רש"י ברכה בשם ע"פ בהתאסף ראשי עמבכתאספם יחד באגודה אחת בנינים".

"ת"ל הגעני לראות מיו"ח ערך מאה נפשות הנני מבקש מכולכם להתאמץ לילך בדרך הש"ת. ואם יש שיתרצה לנסוע לרבי אחר יעשה כן מי שלבו תפץ ויתקוטטו ח"ו עממה". עכלה"ק בצוואתו המפורסמת.

והדברים מבהילים עד כמה זה נוגע אלינו כהיום בפרט סוף דבריו הק', כשרואים מה ראה בעיניו הצופיה למרוחק.

אשריכם שהינכם פועלים והולכים בדרכו של רבינו הא"א ז"ע. ונשמח מאד אם תוכלו להפיץ את הגליון ואת הרעיון שבדבר כאן אצלניו בארה"ק בכל בתי החסידים ובישיבות הק' שיעובו את כל החשבונות וההתחשבנויות ואני את חלקי תורם בכך שאני מפיץ גליון זה, מאז שנודעת אליי, למספר מצומצם של קרובים ומכרים, אך ברור שנדרשת הפצה נרחבת שתביא בע"ה לתוצאות מופלאות.

ונהיה כולנו כאיש אחד בלב אחד ונוכה לקבלת התורה בשלימות ובבריאות.

ידידיכם המוקירכם מאד מאד, י. ש. מ. עיר האבות ערד שבנגב

מעשה מרובה"ק

הכנה ללימוד התורה

סח הרה"ק רבי צבי הירש מטוטשוב זצ"ל:

פעם שאל השרף מקאצק ז"ע את חתנו הרה"ק ה"אבני נור" מסוכאטשוב ז"ע פשט בכרבי התוספות. ענהו, ודחה את הסברו, הלך האבני נור בכך, עיין ולא עלתה בידו. החליט לעלות לאבסניו של ה"חידושי הרי"ם" ז"ע ולשאלו, כשהגיע לחדרו של ה"חידושי הרי"ם" מצאו בחדרו את התוספות ומסבירו לעצמו, הקושיטות תורצו בהסברו והמעקשים היו למישור. מיהר ושב לחתנו, ואמר לו הפשט. שאלו: "מי גילה לך רו זה?" וסיפר ששמעו מהחידושי הרי"ם.

ענה הרבי מקאצק ואמר: "יודא הוא שר התורה! כסבור אתה שעלו היקף? הוא העילוי, ממנו תלמד כיצד יגשים ללימוד הנמצא, הוא אינו מתחיל ללמוד עד שרואה שם הו"ה לפניו..."

אם אין קמח אין תורה

באחד מבקוריו בארץ הקודש, נדע להרבי האמרי אמת" ז"ע שכבתי פלוני יש אוסף ספרים נדירים, ידועה היתה חיבתו לספרים, והוא סר לראות. בכואו, העיף מבט בארון המלא ונדוש מכותל לכותל, ממטד ועד טפחות, הצביע לעבר ספר מסויים בין אלפי הספרים וביקש לראותו.

מיהר בן המארה לעלות בסולם, והוריד את הספר.

"לא אליו התכוונתי", אמר הרבי, "התכוונתי לספר שלידי".

שב ועלה והושיט יד.

"לא", הבחיר הרבי, "מצדו השני", והוסיף בחיוך: אל לכם להשוש, לא אקחנו מכס"...

הוריד את הספר המבוקש. היה זה פירוש החסיד יעבץ לספר תהלים, שהיה נדיר בימים ההם, כשפתחוהו, נדהמו לראות את חותמת הרבי על השער...

התברר שהרבי זיהה את הספר כספר שנלקח מספריותו הענקית והגיע לכאן בדרך נפתלת. כחיוך החזיר לידם את הספר, והוסיף: "אם הוא כבר ברשותכם, האם עיניתם בו?!"

נבוכים היו מכרי להשיב, והרבי המשיך: "הזכרים אתם מה כתב על המשנה 'אם אין תורה אין קמח' [אבות פ"ג מ"ז]?"

מבוכתם גברה, והרבי ציטט מזכרוננו המכיל: "היעבץ כתב שם, שאם אין תורה מציאות הקמח בטלה לגמרי, והריהו כעפרא דארעא. וכיאר דבריו, שהרי עיניו

הרואות שיש אנשים שאין בהם תורה והם משופעים בקמח ואבלם מצוי להם ברוחה. והתשובה, שכלא תורה אינם בני אדם אלא בחמות, אין זה קמח אלא מספוא, ואין זו אכילה אלא זלילה..."

מצודתו פרוסה

סיפור מהרבי ה"אמרי אמת" ז"ע

שנה אחת שהה הרבי בחדשי הקיץ במארינבאד, ובאותו זמן היה במקום גם הנה"ק רבי אלהן וסרמן ראש ישיבת ברנוביץ ה"קובץ שיעורים" זצ"ל - הי"ד. גם הוא נאלץ לשהות שם לצרכי רפואה, ואת מקומו בישיבה מילא בנו. יום אחד קיבל רבי אלהן מברק ממנהלי ישיבתו. הם כתבו לו בקיצור, שמצבה הכספי של הישיבה דחוק מאוד: הקצב מסרב לספק להם כשר בגלל חובותיהם הרבים, האופה כבר הפסיק למכור להם בחקפה, עד שישלמו את החוב הישן, המצב חמור מאוד, והישיבה עלולה להיסגר מחוסר תקציב.

קרא רבי אלהן את הרברים, ונפשו נענמה עליו. בגלל חולשתו הרבה לא היה מסוגל לצאת למסע נדודים בערים השונות ולאסוף את הכסף. במארינבאד עצמה לא הכיר איש שילווה לו את סכומי העתק הדרושים לו. האומנם, המצב חסר תקווה?

בצר לו פנה רבי אלהן אל הרבי האמרי אמת. הוא הראה לו את המברק והוסיף, שאם יפרעו לבעלי החוב מהצית מן הסכום, כסך אילפיים וחמש מאות זלוטי, הם יסכימו להמשיך לספק מזון לישיבה. ביקש רבי אלהן מן הרבי, שיאסוף את הסכום מחסידיו העשירים השוהים במקום, והרבי נענה לבקשתו. הוא שלף מתוך חיקו מטפחת גדולה אדומה, פרס אותה על השולח ושלח לקרוא אל החסיד הראשון.

"זהו רבי אלהן" - פנה אל הנכנס - "הוא תלמידו של ההפץ חיים וכיום - ראש ישיבת בראנוביץ. תלמידיו הבחורים רעבים ללחם, הישיבה עלולה להיסגר, מן הראוי שתתרם לו מאתים וחמישים זלוטי..."

ללא אומר ודברים הוציא החסיד מכיסו את הסכום הדרוש, ומלווה בכרכתו של הרבי יצא ופנה לאבסניו. כך קרא הרבי לעוד תשעה חסידים, וכולם נענו לו בשמחה ותרמו את הסכום הדרוש.

תוך שעה קצרה התמלאה המטפחת כאלפיים וחמש מאות זלוטי, ורבי אלהן - באושר כולו על ישיבתו שתמשיך להתקיים - לא הסתיר את התלהבותו מן הרבי מעור, שחסידיו מוכנים ללכת באש ובמים לכל ניד עפעף שלו: שהוא במארינבאד - והשפעתו מניעה אפילו עד בראנוביץ..."

מבאר החסידות

מה עושים בליל שמועות

ז"ל, וסיים הוא: 'אך מה עושים בלילה הזה? מכינים עצמם לקבלת התורה באימה וביראה, ברתת ובזיע'. בתוך כך אחזתו חיל ורעדה ופחד ויראה, ורעדו כל איבריו וארכבותיו דא לרא נקשו. עד שתפס את עצמו בשולחן בכל גופו, ולא הועיל כלום, עד שפחדו כל אנשי שלומם והוכרתו ליקח אותו מעל השולחן, ונשאו אותו לחדרו המיוחד והניחו על המיטה שלו, ושכב עד שנת הפחד, ובא וישב על השולחן". והתלמיד רבי שמואל מסיים שם ומעיד: "זה ראיתי כשישבתי אצלו ממש..."

הרה"ק רבי שמואל משינובה ז"ע הרמתיים צופים" מביא עדות נפלאה שראה ברו הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנע ז"ע [תלמיד היהודי הק' ועוד] ובגודל יראתו לקראת קבלת התורה. וזה לשונו: "פעם אחת הייתי על חג השבועות בקהילה קדושה לענטשנע. והנה בסעודת הלילה של השולחן, פתח אדמו"ר ז"ל ואמר בשם הרב ה'יהודי' הק' ז"ע שאמר איך שבליל שמועות אין אומרים תורה, כי דרך ארץ קדמה לתורה, ואין דרך ארץ לומר תורה, כי למחר יקבלו את התורה. עד כאן דברי הרב הקדוש היהודי

אל הבאר

תיקון ליל שבועות - בליל חג השבועות, נכנס הרה"ק רבי יחזקאל מקוומי ז"ע לבית המדרש, פנה אל הנוכחים ואמר: יהודים יקרים, אמרתם בוודאי 'תיקון ליל שבועות' כמנהג ישראל. אולם מהו התיקון? פסוק מנאן ופסוק משם, משניות ואגדות מעיניינים ומקומות שונים בכל התורה, ונמצא שזהו כלל התורה. והנה דרוש חז"ל את הפסוק 'ואהבת לרעך כמוך' - זה כלל גדול בתורה. אם כן אהבת ישראל היא התיקון. אתם אומרים תיקון, אבל אנחנו עושים את התיקון עצמו, לאהוב כל אחד מישראל ממש..."

נגד המברכים - ברכות מז"ט לבעלי השמחות בקהילתנו

ברכת מזל טוב

לידידינו המחותנים הרה"ח ר' יצחק נחום לב לאוי"ט וידידנו הרה"ח ר' ישראל הרשקוביץ לאוי"ט-אשדוד
דרגל אירוסין שחינו
מאחלים דירך - שטיבל שפת אמת - שטיבל 55

ברכת מזל טוב

לידידינו המחותנים הרה"ח ר' אליעזר בוים לאוי"ט והרה"ח ר' פסח גרוסמן לאוי"ט
דרגל אירוסין שחינו
מאחלים דירך-שטיבל 50-19 שטיבל 58 שטיבל לימוד

ברכת מזל טוב

לידידינו הרה"ח ר' נטע פלונבוג לאוי"ט
ולחתנו ידידנו הרה"ח ר' שלמה יהודה פיערובסקי לאוי"ט
דרגל הולדת הבת/הנכדה שתחי'
מאחלים דירך - שטיבל 46 - שטיבל חזוןעליל

ברכת מזל טוב

לידידינו הרה"ח ר' יעקב אריה ענדרן לאוי"ט
דרגל אירוסין נכדו
בן ידידינו הרה"ח ר' משה יהושע לאוי"ט - לונדון
אחלים דירך - שטיבל בריעי מנומים